

The background of the slide is a close-up, blue-tinted image of a human eye. The eye is looking slightly to the right. Overlaid on the right side of the eye are several overlapping circles in shades of blue and yellow. The text is positioned on the left side of the eye.

Medlemsundersøkelse 2023 – Norsk Sjømannsforbund

Hovedfunn

TRE

VIKTIGE INNSIKTER OG FUNN

1

Mobbing/trakassering: 25 % oppgir på direkte spørsmål at de har blitt mobbet eller trakassert på arbeidsplassen sin i løpet av de 3-4 siste årene. Når det spørres mer indirekte om ulike forhold som kan karakteriseres som mobbing eller trakassering, øker andelen som svarer at de har hatt negative opplevelser eller vært utsatt for negativ, krenkende eller skremmende oppførsel. Nær syv av ti har blitt mobbet eller trakassert på arbeidsplassen sin eller svarer ja på ett eller flere av de 11 forholdene som kan karakteriseres som mobbing eller trakassering. Dette er forhold med ulik grad av alvorlighet og som kan ha skjedd én eller flere ganger. 39 % oppgir at det de har blitt utsatt for i ganske eller svært stor grad har hatt negative konsekvenser for arbeidssituasjonen sin.

2

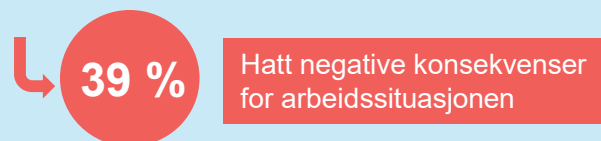
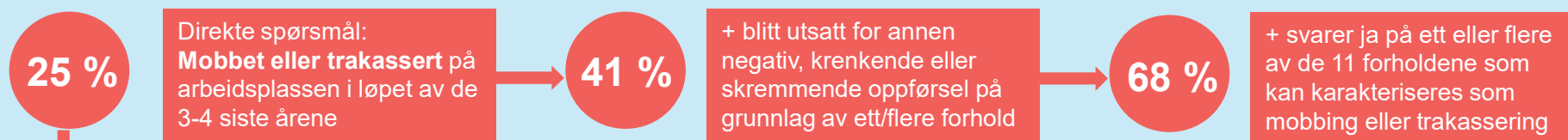
Seksuell trakassering: 9 % oppgir på direkte spørsmål at de har blitt seksuelt trakassert på arbeidsplassen sin i løpet av de 3-4 siste årene. Når det spørres mer indirekte om ulike forhold som kan karakteriseres som seksuell trakassering, øker andelen som svarer at de har hatt negative opplevelser eller vært utsatt for negativ, krenkende eller skremmende oppførsel. 31 % har blitt seksuelt trakassert på arbeidsplassen sin eller svarer ja på ett eller flere av de 11 forholdene som kan karakteriseres som seksuell trakassering. Dette er forhold med ulik grad av alvorlighet og som kan skjedd én eller flere ganger. 29 % oppgir at det de har blitt utsatt for i ganske eller svært stor grad har hatt negative konsekvenser for arbeidssituasjonen sin.

3

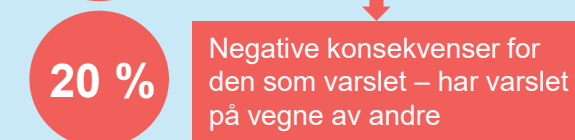
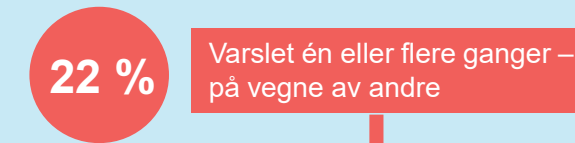
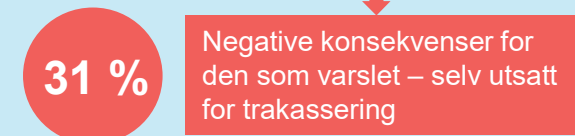
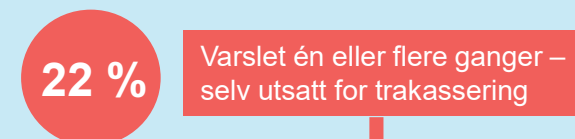
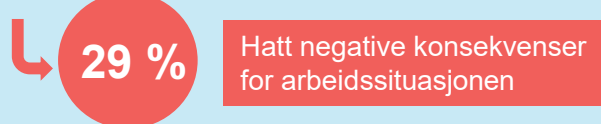
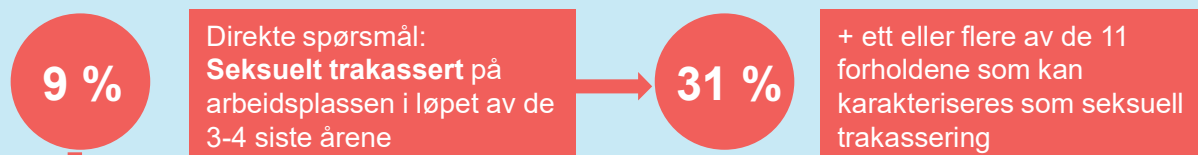
Varsling: 22 % har varslet om kritikkverdige forhold som har berørt en selv på arbeidsplassen sin de 3-4 siste årene. Det er en klar kjønnsforskjell blant de som har varslet om seksuell trakassering. Blant kvinnene som har varslet, har 53 % varslet om seksuell trakassering, mot 6 % blant menn som har varslet. Det er signifikant flere blant medlemmer under 40 år som har varslet om saker knyttet til seksuell trakassering, sammenlignet med medlemmer over 40 år. 31 % har opplevd negative konsekvenser som følge av at de varslet. 60 % oppgir at varslet ikke fikk noen negative konsekvenser for den/de det ble varslet mot.

Nøkkeltall: Forekomst og omfang av mobbing/trakassering og seksuell trakassering, samt varsling

Varsling

9

funn knyttet til forekomst og omfang av mobbing/trakassering og seksuell trakassering

01

25 % oppgir på direkte spørsmål at de har blitt mobbet eller trakassert på arbeidsplassen sin i løpet av de 3-4 siste årene.

02

41 % svarer ja på at de har blitt mobbet eller trakassert eller blitt utsatt for annen negativ, krenkende eller skremmende oppførsel på arbeidsplassen din på grunnlag av ett eller flere forhold – som kjønn, alder, etnisitet, religion eller politisk syn.

03

68 % har blitt mobbet eller trakassert på arbeidsplassen sin eller svarer ja på ett eller flere av de 11 forholdene som kan karakteriseres som mobbing eller trakassering – fra baksnakking og ubehagelig erting/fleiping til trusler om vold eller utsatt for vold. Dette er forhold med ulik grad av alvorlighet og som kan skjedd én eller flere ganger.

04

39 % har observert eller kjenner til om andre på arbeidsplassen har blitt utsatt for mobbing eller trakassering eller annen negativ, krenkende eller skremmende oppførsel de 3-4 siste årene på grunnlag av enten kjønn, alder, etnisitet, religion, livssyn, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, nedsatt funksjonsevne, politisk syn eller medlemskap i fagforening.

05

9 % oppgir på direkte spørsmål at de har blitt seksuelt trakassert på arbeidsplassen sin i løpet av de 3-4 siste årene.

06

30 % svarer ja på ett eller flere av de 11 forholdene som kan karakteriseres som seksuell trakassering – fra kommentarer om utseende, kropp eller klær, blitt fortalt seksuelle vitser eller historier til tvunget til seksuelle handlinger eller hatt sex/samleie uten å ha gitt samtykke.

07

31 % har blitt seksuelt trakassert på arbeidsplassen sin eller svarer ja på ett eller flere av de 11 forholdene som kan karakteriseres som seksuell trakassering. Dette er forhold med ulik grad av alvorlighet og som kan skjedd én eller flere ganger.

08

De som selv har blitt seksuelt trakassert: 68 % har observert eller kjenner til at andre på arbeidsplassen har blitt utsatt for seksuell trakassering de 3-4 siste årene.

09

72 % av medlemmene har enten selv svart ja på det direkte spørsmålet om de har blitt utsatt for mobbing, trakassering eller seksuell trakassering eller svart ja på ett flere av de til sammen 22 forholdene som kan karakteriseres som mobbing, trakassering eller seksuell trakassering.

Noen funn i kortform

25 %

Har blitt **mobbet eller trakassert** på arbeidsplassen sin i løpet av de 3-4 siste årene.

88 %

Har blitt utsatt for mobbing eller trakassering verbalt (muntlig eller skriftlig), 38 % ikke-verbalt (blikk, kroppsbevegelser), 15 % fysisk og 12 % digitalt.

68 %

Har blitt mobbet/trakassert eller svarer ja på ett eller flere av de 11 forholdene som kan karakteriseres som mobbing/trakassering (se tabell nederst til høyre).

39 %

Har observert eller kjenner til at andre har blitt utsatt for mobbing eller trakassering eller annen negativ, krenkende eller skremmende oppførsel de 3-4 siste årene på grunnlag av ett eller flere av forholdene i tabellen under.

Svart JA på mobbet/trakassert	Total
Base (n=)	286
Kjønn	30 %
Alder	27 %
Etnisitet	27 %
Religion	18 %
Livssyn	21 %
Seksuell orientering	23 %
Kjønnsidentitet	16 %
Kjønnsuttrykk	26 %
Nedsatt funksjonsevne	22 %
Politisk syn	14 %
Medlemskap i fagforening	19 %

Svart NEI på mobbet/trakassert	Total
Base (n=)	770
Kjønn	7%
Alder	7%
Etnisitet	5%
Religion	5%
Livssyn	4%
Seksuell orientering	4%
Kjønnsidentitet	4%
Kjønnsuttrykk	6%
Nedsatt funksjonsevne	3%
Politisk syn	6%
Medlemskap i fagforening	7%

Svart JA på mobbet/trakassert	Total
Base (n=)	286
Kjønn	27%
Alder	35%
Etnisitet	14%
Religion	10%
Livssyn	29%
Seksuell orientering	18%
Kjønnsidentitet	16%
Kjønnsuttrykk	31%
Nedsatt funksjonsevne	18%
Politisk syn	21%
Medlemskap i fagforening	23%

Svart NEI på mobbet/trakassert	Total
Base (n=)	770
Kjønn	7%
Alder	10%
Etnisitet	5%
Religion	4%
Livssyn	6%
Seksuell orientering	4%
Kjønnsidentitet	4%
Kjønnsuttrykk	8%
Nedsatt funksjonsevne	6%
Politisk syn	9%
Medlemskap i fagforening	9%

Har du i løpet av de 3-4 siste årene blitt mobbet eller trakassert på arb.pl. din på grunnlag av ...

Tabell øverst til høyre: Har du i løpet av de 3-4 siste årene opplevd eller blitt utsatt for annen negativ, krenkende eller skremmende oppførsel på grunnlag av følgende på arbeidsplassen din?

Svarer ja på forholdene under (hele utvalget har tatt fått disse)	Total
Base (n=)	1130
Baksnakket	46%
Ertet eller fleipet med på en ubehagelig måte	43%
Uriktig eller overdrevent beskyldt for å ha gjort en dårlig jobb	40%
Latterliggjort	36%
Fått spredd et rykte om deg	32%
Forbigått eller oversett når nye arbeidsoppgaver skal deles ut	30%
Truet med reaksjoner, straff eller hevn	25%
Presset eller truet til å gjøre noe som du ikke vil	23%
Utelukket fra sosiale nettverk på jobb	18%
Truet med fysisk vold	9%
Utsatt for fysisk vold	4%

Har du i løpet av de 3-4 siste årene opplevd eller blitt utsatt for noe av følgende på arb.pl. din?

Noen funn i kortform

9 %

Har blitt **seksuelt trakassert** på arbeidsplassen sin i løpet av de 3-4 siste årene.

79 %

Har blitt utsatt for seksuell trakassering verbalt (muntlig eller skriftlig), 56 % fysisk, 52 % ikke-verbalt (blikk, kroppsbevegelser) og 22 % digitalt.

68 %

Har observert eller kjenner til at andre på arbeidsplassen har blitt utsatt for seksuell trakassering de 3-4 siste årene.

31 %

Har blitt seksuelt trakassert på arbeidsplassen sin eller svarer ja på ett eller flere av de 11 forholdene som kan karakteriseres som seksuell trakassering.

39 %

Andelen som sier at det de har blitt utsatt for i ganske eller stor grad har hatt negative konsekvenser for arbeidssituasjonen sin. 42 % oppgir i ganske eller svært liten grad (forhold knyttet til mobbing eller trakassering).

29 %

Andelen som sier at det de har blitt utsatt for i ganske eller stor grad har hatt negative konsekvenser for arbeidssituasjonen sin. 41 % oppgir i ganske eller svært liten grad (forhold knyttet til seksuell trakassering).

Svarer ja (av totalbasen)	Total
Base (n=)	1130
Fått kommentarer om utseende, kropp eller klær som var ubehagelig	22 %
Blitt fortalt seksuelle vitser eller historier som du ble opprørt over	15 %
Uønskede seksuelle hentydninger, som seksuelt ladet blikk eller slengbemerkinger	12 %
Blitt berørt på intime kroppsdeler mot din vilje	7 %
Påtrengende invitasjoner om date, middager e.l.	6 %
Uønskede forespørsler om seksuelle tjenester med hentydning om belønning	4 %
Noen har behandlet deg dårlig fordi du ikke ville ha sex	3 %
Noen har benyttet seg av sin posisjon for å presse deg til uønsket seksuell aktivitet	2 %
Noen har mot din vilje tatt eller delt seksuelt ladede bilder av deg	2 %
Du har blitt tvunget til seksuelle handlinger	1 %
Noen har hatt sex/samleie med deg uten ditt samtykke	1 %

Har du i løpet av de 3-4 siste årene opplevd eller blitt utsatt for noe av følgende på arb.pl. din?

22 %

Har varslet om kritikkverdige forhold som har berørt en selv på arbeidsplassen sin de 3-4 siste årene.

21 %

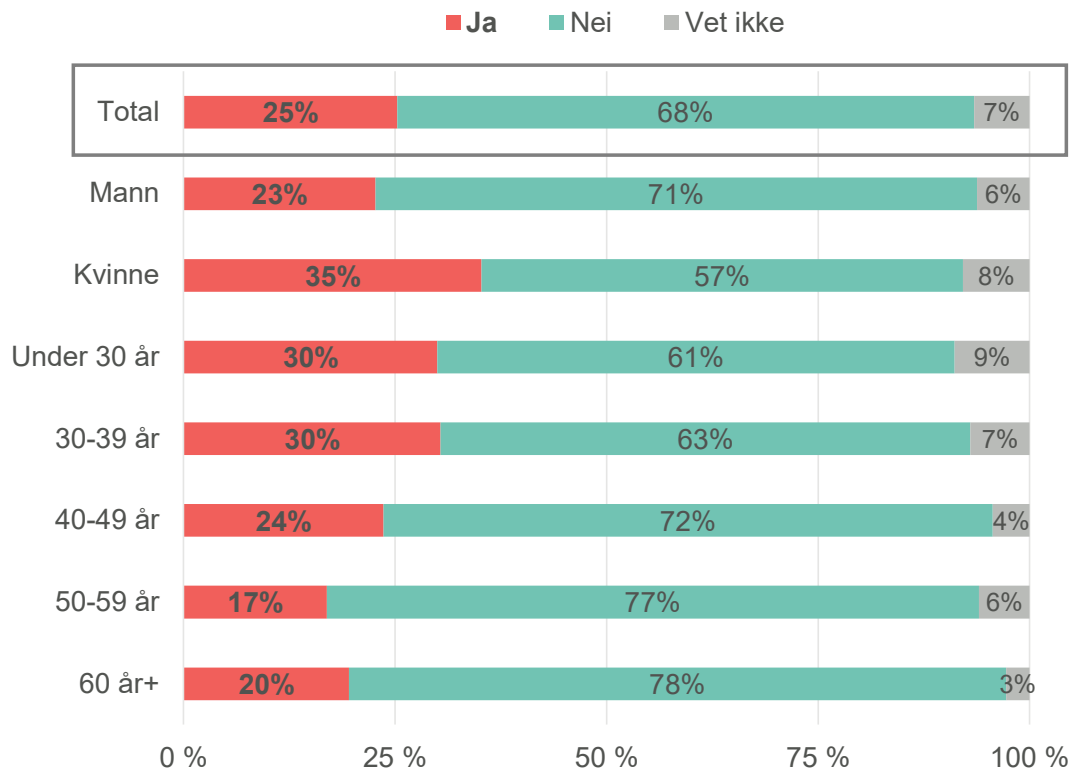
Har varslet om kritikkverdige forhold som har berørt andre enn seg selv på arbeidsplassen sin de 3-4 siste årene.

11 %

Har ikke varslingsrutiner for mobbing/trakassering eller seksuell trakassering på arbeidsplassen sin. 53 % har rutiner for mobbing/trakassering, 48 % har for seksuell trakassering.

Utsatt for mobbing eller trakassering

25 % oppgir at de har blitt mobbet eller trakassert på arbeidsplassen sin i løpet av de 3-4 siste årene.

- Signifikant flere kvinner enn menn svarer ja. Det vil si at det er statistisk sikkert, med et signifikansnivå på 95 %, at flere kvinner enn menn sier at de har blitt mobbet eller trakassert.
- Signifikant flere under 39 år enn over 50 år svarer ja.
- Kvinner og aldersgruppene under 30 år og 30-39 år er altså overrepresentert i å svare ja på om de har blitt mobbet eller trakassert på arbeidsplassen sin i løpet av de 3-4 siste årene.

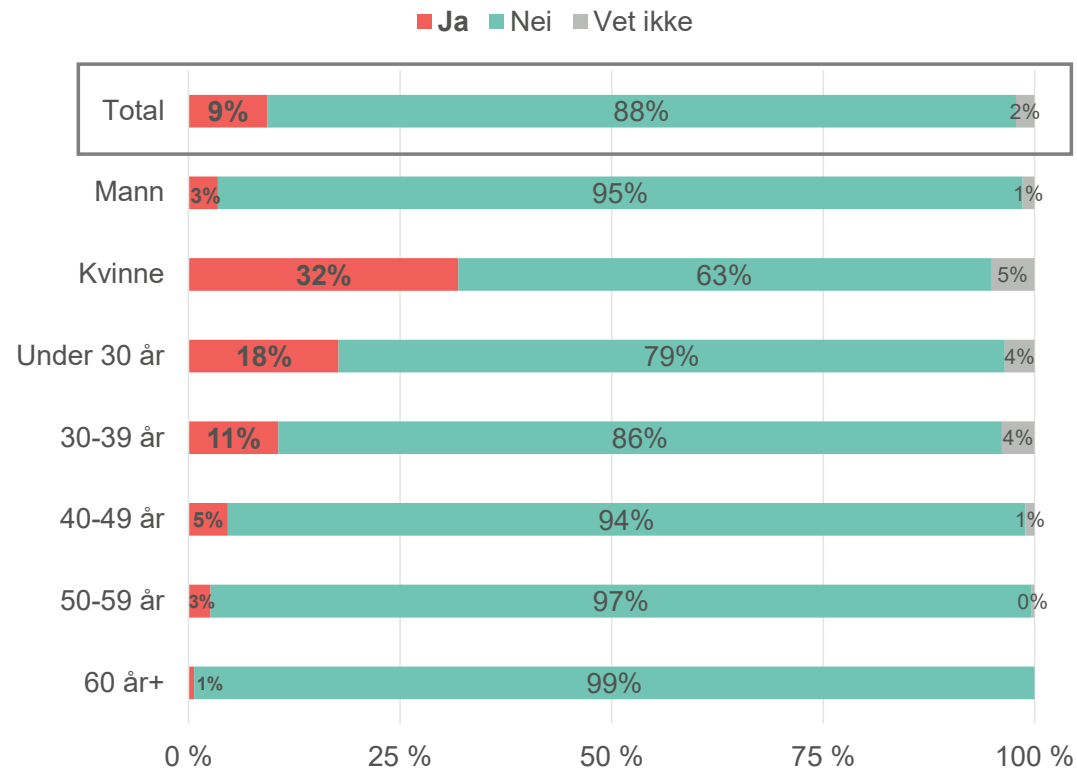
Begrepene blir definert før medlemmet får dette spørsmålet: «Når en person blir utsatt for uønskede negative handlinger, unnlater eller ytringer som virker eller har til formål å virke krenkende, skremmende, fiendtlige, nedverdiggende eller ydmykende er det trakassering (...). Hvis de negative og krenkende ytringene eller handlingene forekommer systematisk og gjentas over tid vil det heller dreie seg om mobbing, som er en form for trakassering (kilde: Likestillings- og diskrimineringsombudet). Litt senere i undersøkelsen vil du få noen egne spørsmål knyttet til seksuell trakassering.»

n= 1130 (total)

? Har du blitt mobbet eller trakassert på arbeidsplassen din i løpet av de tre-fire (3-4) siste årene?

Utsatt for seksuell trakassering

9 % oppgir at de har blitt utsatt for seksuell trakassering på arbeidsplassen sin i løpet av de 3-4 siste årene.

- Signifikant flere kvinner enn menn svarer ja. Det vil si at det er statistisk sikkert, med et signifikansnivå på 95 %, at flere kvinner enn menn sier at de har blitt utsatt for seksuell trakassering på arbeidsplassen.
- Signifikant flere under 30 år enn over 30 år svarer ja.
- Kvinner og aldersgruppen under 30 år er altså klart overrepresentert i å svare ja på om de har blitt utsatt for seksuell trakassering på arbeidsplassen sin i løpet av de 3-4 siste årene.

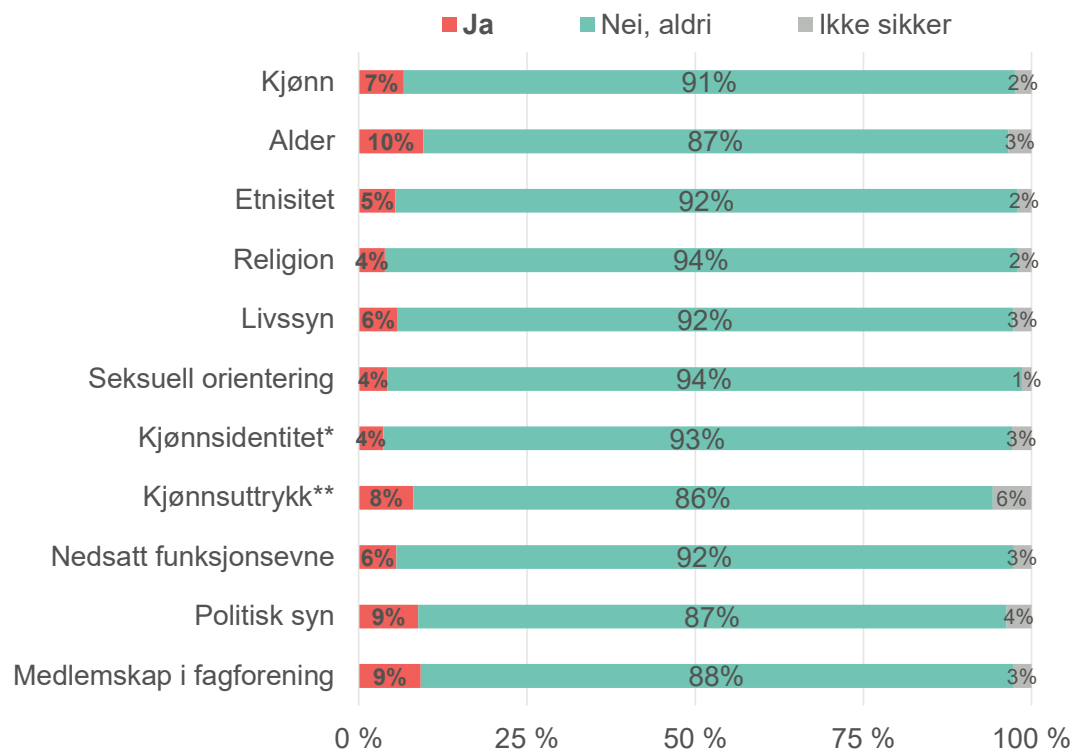
Begrepene blir definert før medlemmet får dette spørsmålet: «Med seksuell trakassering menes uønsket seksuell oppmerksomhet som er plagsom for den oppmerksomheten rammer (kilde: Ligestillingsloven § 8, 2013).»

n= 1130
(total)

? Har du blitt utsatt for seksuell trakassering på arbeidsplassen din i løpet av de tre-fire (3-4) siste årene?

Utsatt for negativ, krenkende eller skremmende oppførsel

Til de som svarer nei på at de har blitt utsatt for mobbing eller trakassering: På spørsmål om man har opplevd eller blitt utsatt for annen negativ, krenkende eller skremmende oppførsel, er det 20 % svarer ja på ett eller flere av grunnlagene.

- Signifikant flere kvinner enn menn oppgir at de har blitt utsatt for negativ, krenkende eller skremmende oppførsel på grunnlag kjønn, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.
- De yngste synes å være overrepresentert i å ha utsatt for negativ oppførsel på grunnlag av kjønn, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.
- Signifikant flere som er tillitsvalgt enn ikke tillitsvalgt har opplevd eller blitt utsatt for annen negativ, krenkende eller skremmende oppførsel på grunnlag av politisk syn.
- Det er innenfor cruiseferd og utenriksferd offshore NIS vi finner den høyeste forekomsten av negative, krenkende eller skremmende opplevelser.

Kort forklaringstekst for medlemmer som svarer:

* Kjønnsidentitet: opplevelse av hvilket kjønn vi er

** Kjønnsuttrykk: hvordan vi uttrykker og kommuniserer kjønn

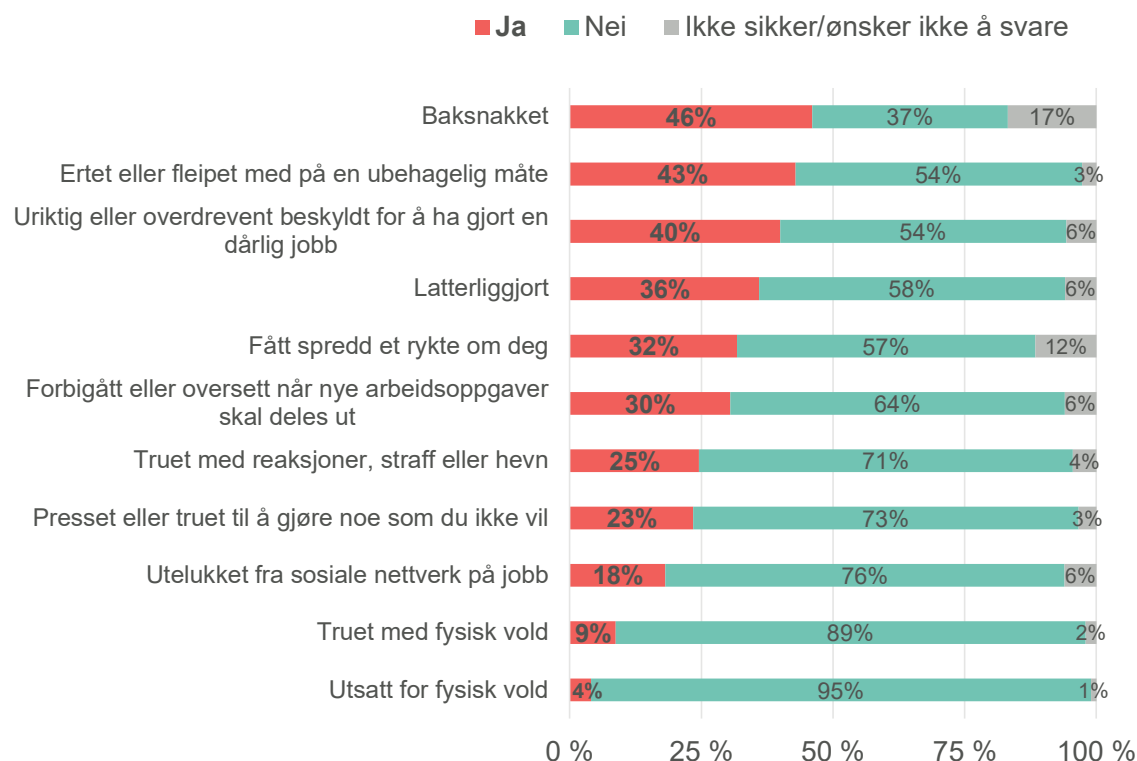
n= 770

?

Har du i løpet av de tre-fire (3-4) siste årene opplevd eller blitt utsatt for annen negativ, krenkende eller skremmende oppførsel på grunnlag av følgende på arbeidsplassen din?

Opplevd eller blitt utsatt for noe av følgende på arbeidsplassen ...

Hele utvalget: 68 % av medlemmene har i løpet av de tre-fire siste årene opplevd eller blitt utsatt for ett eller flere av de 11 forholdene som er listet i diagrammet til venstre.

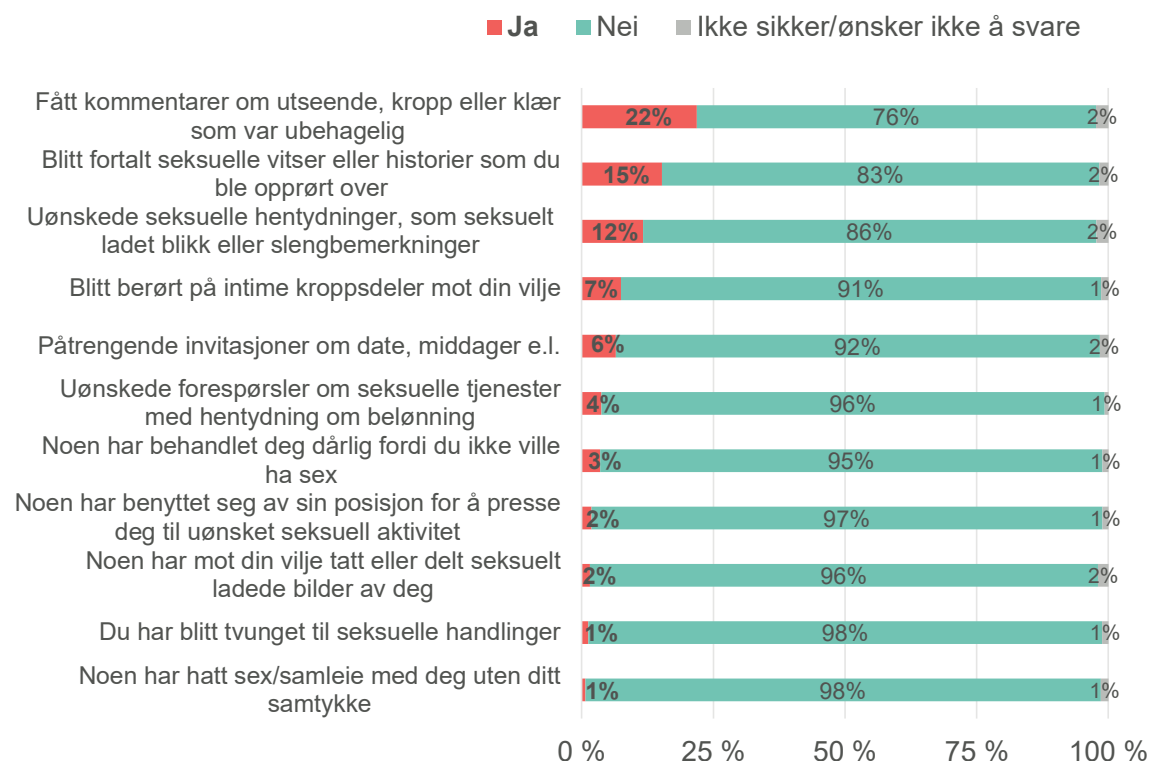
- Nær halvparten har opplevd å bli baksnakket, 43 % har opplevd å bli ertet eller fleipet med på en ubehagelig måte, mens 40 % har opplevd å bli uriktig eller overdrevent beskyldt for å ha gjort en dårlig jobb.
- 9 % har blitt truet med fysisk vold. 4 % oppgir at de har blitt utsatt for fysisk vold.
- Alle forholdene sett under ett, så er det signifikant flere kvinner (77 %) enn menn (65 %) som svarer ja på ett eller flere av de 11 forholdene.
- De under 40 år er overrepresentert i å ha hatt én eller flere slike opplevelser, og det synes å være en viss overrepresentasjon blant de som jobber innen fiskeri.

n= 1130

? Har du i løpet av de tre-fire (3-4) siste årene opplevd eller blitt utsatt for noe av følgende på arbeidsplassen din?

Opplevd eller blitt utsatt for noe av følgende på arbeidsplassen ...

Hele utvalget: 30 % av medlemmene har i løpet av de tre-fire siste årene opplevd eller blitt utsatt for ett eller flere av de 11 forholdene som er listet i diagrammet til venstre.

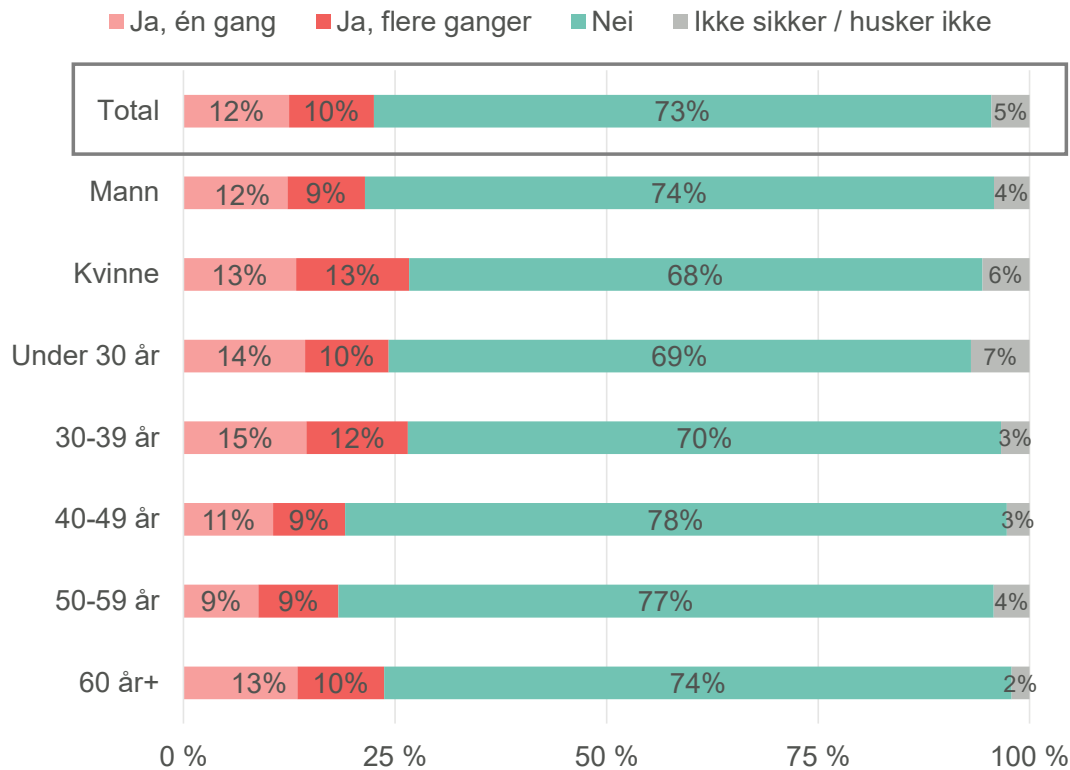
- Mer enn hvert femte medlem har fått kommentarer om utseende, kropp eller klær som var ubehagelig.
- 15 % har blitt fortalt seksuelle vitser eller historier som de ble opprørt over, og 12 % har fått uønskede seksuelle hentydninger, som seksuelt ladet blick eller slengbemerkinger.
- Alle forholdene sett under ett, så er det signifikant flere kvinner (55 %) enn menn (24 %) som svarer ja på ett eller flere av de 11 forholdene.
- De under 40 år er overrepresentert i å ha hatt én eller flere slike opplevelser. Jo yngre, jo flere svarer at man har vært utsatt for ett eller flere av forholdene. Det er ingen signifikante forskjeller mellom de som har vært medlem av forbundet i to år eller mindre eller tre år eller mer.
- De som jobber innenfor uteriksferge NOR, cruisefart og fiskeri synes å være overrepresentert i å ha blitt utsatt for ett eller flere av forholdene.

n= 1130

? Har du i løpet av de tre-fire (3-4) siste årene opplevd eller blitt utsatt for noe av følgende på arbeidsplassen din?

Varslet om kritikkverdige forhold – selv berørt

Totalt har 22 % varslet én eller flere ganger om kritikkverdige forhold som har berørt en selv.

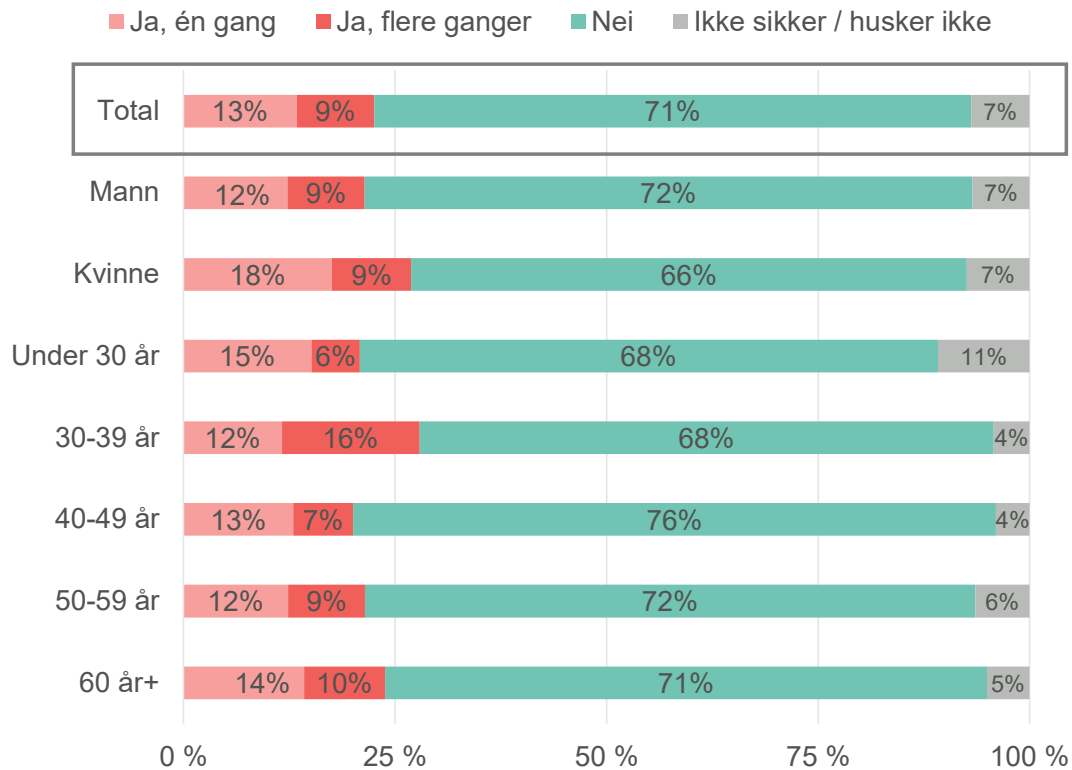
- Blant kvinner er det 26 % som har varslet om kritikkverdig forhold som har berørt en selv, mot 21 % blant menn. Kjønnsforskjellen er ikke signifikant.
- Det fremkommer noen signifikante forskjeller blant aldersgruppene. Signifikant større andeler blant medlemmer under 30 år, og medlemmer i alderen 30-39 år, oppgir at de har varslet om kritikkverdig forhold som har berørt en selv én gang, sammenlignet med medlemmer i alderen 50-59 år. Samtidig ser vi at personer i alderen 40-49 år og 50-59 år, oppgir i signifikant høyere grad at de aldri har varslet om kritikkverdige forhold som har berørt en selv.
- Ser vi på aldersfordelingen innad i gruppen som oppgir at de har varslet, utgjør medlemmer under 40 år 59 % av de som har varslet. Personer under 30 år, utgjør 35 % av de som har varslet.

n= 1130

? Har du varslet om kritikkverdige forhold som har berørt deg på arbeidsplassen din de tre-fire (3-4) siste årene?

Varslet om kritikkverdige forhold – andre berørt

22 % har varslet én eller flere ganger om kritikkverdig forhold som har berørt andre enn seg selv.

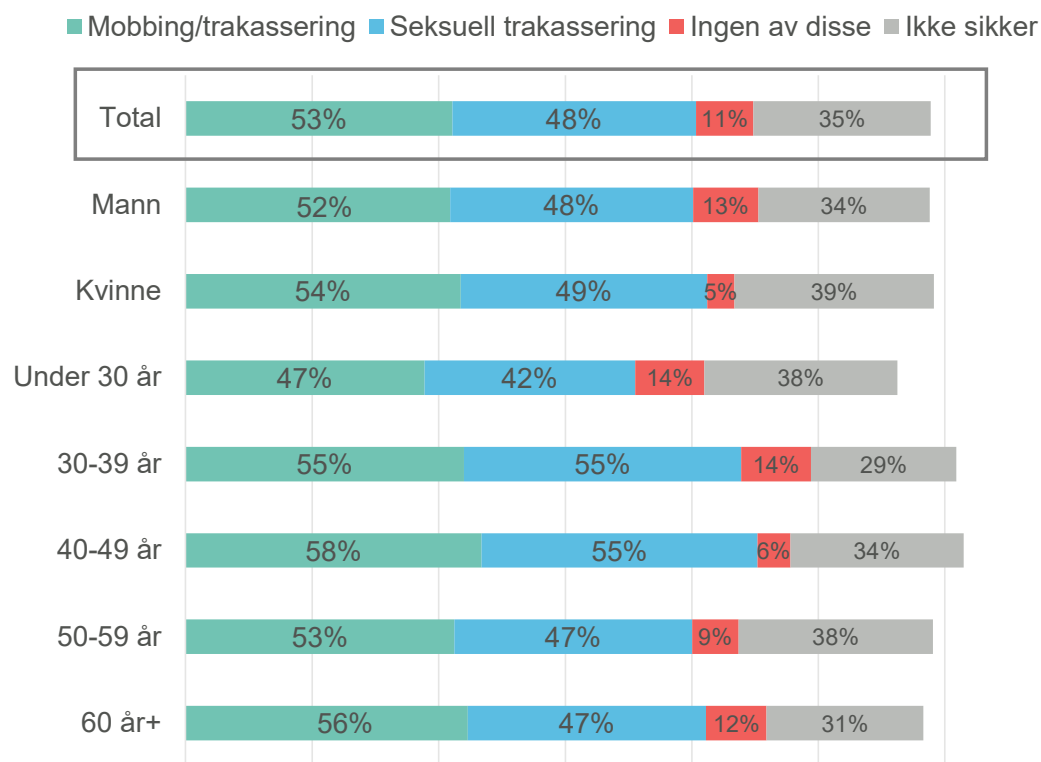
- Signifikant flere kvinner enn menn oppgir å ha varslet én gang.
- Blant medlemmer i alderen 30-39 år, er det signifikant flere som har varslet om forhold som har berørt andre enn seg selv flere enn én gang, sammenlignet med de øvrige aldersgruppene. Vi så en lignende tendens på spørsmålet om varsling om forhold som har berørt en selv.
- Det kan være en viss sammenheng mellom personer som har varslet på vegne av seg selv eller andre. Blant de som har varslet om forhold som har berørt en selv, har 57 % varslet på vegne av andre. Blant de som ikke har varslet om forhold som har berørt en selv, er det 84 % som ikke har varslet på vegne av andre. Dette kan henge sammen med kunnskap om varslingsrutiner, subjektiv terskel for varsling, og vurdering av hva som bør varsles om.

n= 1130

? Har du varslet om kritikkverdige forhold som har berørt andre enn deg selv på arbeidsplassen din de tre-fire (3-4) siste årene?

Varslingsrutiner for mobbing, trakassering eller seksuell trakassering på arbeidsplassen

35 % er ikke sikker på om det finnes varslingsrutiner på arbeidsplassen.

- Blant menn er det signifikant flere som oppgir at det ikke finnes noen varslingsrutiner, sammenlignet med kvinner.
- Videre ser vi også at det er signifikant flere i de to yngste aldersgruppene som oppgir at det ikke eksisterer noen varslingsrutiner, sammenlignet med aldersgruppen 40-49 år.
- Sitatet under er hentet fra fritekstsvaret:
- Ikke anledning til å varsle og tvangsflyttet til annen ferge.

n= 1130

? Finnes det varslingsrutiner for mobbing, trakassering eller seksuell trakassering på arbeidsplassen din?

